

Oceny oddziaływania na środowisko - (bardzo) ogólne zasady

Fakty i mity procesu oceny oddziaływania na środowisko w projektach drogowych
Analiza wybranych zagadnień prowadzących do wypracowania dobrych praktyk
Warszawa, grudzień 2009

Jedna z definicji (Munn, 1975) :

Ocena oddziaływania na środowisko

- jest to **proces**
- służący **identyfikacji prawdopodobnych konsekwencji** podjęcia określonej działalności
- dla **środowiska oraz zdrowia i dobrobytu ludzi** wraz z
- **przedstawieniem** tych informacji **decydentom** w
- **formie i czasie** umożliwiającym podjęcie właściwych decyzji

- JEST narzędziem wdrażania trwałego i zrównoważonego rozwoju
- „dobra” ocena aktywnie służy pogodzeniu interesów rozwoju gospodarczego i ochrony środowiska

- NIE JEST to
 - „czynność rytualna wykonywana przed złożeniem wniosku o zezwolenie na realizację przedsięwzięcia”,
 - akademickie ćwiczenie,
 - sprawdzenie zgodności z przepisami

Czemu ma służyć ocena oddziaływania?

OOS uznano za narzędzie wdrażania trwałego i zrównoważonego rozwoju, dlatego że:

- tworzy metodyczne i proceduralne podstawy do **uwzględniania zagadnień ochrony środowiska w procesie planowania rozwoju** (podejmowania decyzji);
- pozwala na przewidzenie, a dzięki temu **uniknięcie**, zminimalizowanie, złagodzenie lub (w ostateczności) skompensowanie istotnych negatywnych oddziaływań na środowisko
- dzięki temu stwarza warunki do **zachowania wartości** (także społecznej i gospodarczej!) i **produktywności ekosystemów** i utrzymanie funkcji jakie pełnią
- **promuje rozwój gospodarczy i innowacje** dążące do minimalizowania oddziaływań (w tym zużycia surowców etc.)

Te zadania **najłatwiej, najszybciej i najtaniej** zrealizować można uwzględniając je **na jak najwcześniejszym etapie** planowania przedsięwzięcia (PRZED rozpoczęciem formalnej procedury administracyjnej – postępowania w sprawie ...)

O czym warto pamiętać?

- Warto zadbać, aby
 - kwalifikacja do wykonania oceny była jednym z elementów systemu zarządzania projektem
 - przy określaniu zakresu projektu brać pod uwagę także inwestycje towarzyszące
 - nie „dzielić” projektów – zawsze uwzględniać synergie i oddziaływania skumulowane (także innych projektów w regionie)

- Harmonogram działań w projekcie powinien uwzględniać prace przygotowawcze dotyczące ochrony środowiska (nie tylko procedurę administracyjną dotyczącą oceny)
 - np. inwentaryzacja przyrodnicza wymaga badań terenowych w określonym sezonie fenologicznym („następna wiosna jest w następnym roku”...)

O czym warto pamiętać?

- Specyfikacja warunków zamówienia powinna uwzględniać oczekiwania oraz informacje, które mogą być wykorzystane w procesie przygotowania projektu (nie ograniczając się do wymogów formalnych) – „wewnętrzne określanie zakresu”
- Do kontroli jakości raportu i procedury trzeba być przygotowanym (znać wymagania formalne i sprecyzować własne oczekiwania)
- Polskie przepisy się dynamicznie zmieniają – potrzeba ciągłej „czujności” (starsze projekty miały inne uwarunkowania niż „współczesne”)

- Przepisy nie wymagają **dodatkowych konsultacji** prowadzonych przez inwestora – ale nic nie stoi im na przeszkodzie
- Informacja powinna być „dopasowana do odbiorcy” (wczesne zidentyfikowanie potencjalnych odbiorców) – **zawsze rzetelna**
- „Reguły gry” jasne od początku i przestrzegane (np. przewidywane i aktualizowane terminy udostępniania dokumentów, sposoby zgłaszania uwag, reakcja na uwagi, informacja o sposobie ich uwzględniania)
- Aktywna rola – w tym listy mailingowe, fora dyskusyjne, dni otwarte, wystawy (szczególnie w obiektach rozbudowywanych)
- Wykorzystanie „darmowego” źródła informacji i kontroli jakości

„dobry raport”

Informacje:

- prawdziwe
- rzetelne
- na temat
- obiektywne
- zrozumiałe

Źródło zdjęcia: <http://www.a1-pyrzowice-sosnica.pl/zdjecia-z-lotu-ptaka>

CELEM jest przedstawienie informacji do podjęcia decyzji, w procesie (postępowaniu) otwartym na udział społeczeństwa

STRESZCZENIE – zwięzłe, „samodzielne”,
i zgodne z raportem

„czyj projekt – tego ocena”

- Raport (najczęściej) wykonuje zewnętrzny konsultant
- Postępowanie przeprowadza organ administracji
- Inwestor (Beneficjent) pozostaje „właścicielem” projektu oraz jest odpowiedzialny za jego wdrożenie, zgodnie z uzyskanymi decyzjami
 - warto znać procedury
 - zgodność raportu z projektem
 - „wykonalność decyzji”
 - konkretne wymogi (np. mierzyć: co, gdzie, kiedy, jak i jakie działania podejmować w zależności od wyniku)

„dobre rady”

- ocena to NARZĘDZIE
 - znaj „instrukcję obsługi”!!

- pamiętaj o CELU działania

- twórz – i aktualizuj – harmonogram uwzględniając ochronę środowiska (nie tylko procedury administracyjne)

- „zachowaj czujność” – przepisy i interpretacje się zmieniają (warto znać dyrektywy!)

„dobre rady”

- szerokie podejście
 - nie dzielić przedsięwzięć
 - zawsze uwzględniać łączne, skumulowane oddziaływania
- zezwolenie na realizację musi być wydane po przeprowadzeniu oceny i uwzględniać jej wyniki (jeśli była wymagana)
- niektóre „fakty i mity” :
 - nie ma „odrębnych” przepisów dla projektów ubiegających się o dofinansowanie
 - decyzje środowiskowe przed 15.11.2008r.
 - postępowanie oos na etapie pozwolenia na budowę

- CELEM oceny oddziaływania na środowisko jest stworzenie LEPSZEGO projektu (bardziej zgodnej z zasadami trwałego i zrównoważonego rozwoju)
 - koniecznych jest wiele „iteracji” (przymiarek, analiz, wyborów)
 - procedura administracyjna to element wymagany prawem – ale aktywne działania trzeba podając jak najwcześniej (już na etapie strategii, koncepcji)
 - znaczenie ma nie tylko sposób ale także np. kolejność i terminy realizacji przedsięwzięć

DZIĘKUJĘ!

Urszula Rzeszot
Ekspert ds OOS

European Investment Bank
Jaspers - Warsaw Office
Plac Pilsudskiego 1
00-078 Warszawa
tel. +48-22-3100518
fax +48-22-3100501

u.rzeszot@eib.org